

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Roundtable – TAM event

QUALITY ASSURANCE OF TEACHING AND LEARNING IN EMERGENCY AND CRISIS SITUATIONS

15-16 July 2025

Проф. Ірина Золотарьова

Професор Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця,
член Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС ЕРАЗМУС+

Експерт DAAD

Експерт EUA

Funded by
the European Union

 Planetary Crisis	 Interconnected Multiple Crises (Polycrises)
 Wars & Armed Conflict	 Economic / Financial Crises
 Health Crises (Epidemics / Pandemics)	 Social Crises
 Natural Calamities	 Technological Crises
 Political Interventions	 Cyber-security Risks
 Legal Constraints	 Infrastructural Crises

LEARNING & TEACHING PAPER #26

Learning and teaching in situations of crisis: needs and support provision

Thematic Peer Group Report

Chair: Berrin Yanikkaya
Yeditepe University, Türkiye
EUA Coordinator: Michael Gaebel and Gohar Hovhannisyan

May 2025

1. Чи мав ваш ЗВО план кризового управління ДО і ЧИ МАЄ ЙОГО ЗАРАЗ?

До кризи:

- 4 з 7 закладів мали план/політику.
- Усі плани створено **внутрішніми командами**.
- Лише 1 – із залученням зовнішніх фахівців.
- Співпраці з державними структурами не було.

◆ Станом на зараз:

- 6 із 7 мають діючі кризові стратегії.
- 2 розробили плани **після кризи**.
- 1 заклад досі не має офіційного плану.

 Висновок: Кризи активізують планування, але часто — із запізненням.
→ Необхідна **превентивна стратегія**, а не реакція постфактум.

2. ЯКІ НЕГАЙНІ ДІЇ ЗДІЙСНИВ УНІВЕРСИТЕТ НА ПОЧАТКУ КРИЗИ?

3. НАСКІЛЬКИ ЗАКЛАД ГОТОВИЙ ЗАБЕЗПЕЧИТИ БЕЗПЕРЕРВНЕ НАВЧАННЯ У КРИЗІ?

📌 Основні чинники впевненості:

- попередній досвід (COVID-19, війна, техно-інциденти)
- цифрова інфраструктура
- активність центрів викладання й навчання

📌 4. ЯКІ МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ НАЙВАЖЛИВІШІ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ І НАВЧАННЯ ПІД ЧАС КРИЗ?

Пріоритети:

1. 🧠 **Психологічна підтримка** для персоналу і студентів
2. 🎓 **Навчання і тренінги** для всіх учасників освітнього процесу
3. 💻 **Цифрова інфраструктура**
4. 📡 **Технічні комунікаційні засоби**
5. 🤝 **Гнучкі політики та підтримка вразливих груп**

5. НА ЩО НЕОБХІДНО СПРЯМУВАТИ ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ?

 Пріоритетні напрями вдосконалення:

1. Створення/оновлення кризового плану
2. Навчання персоналу та студентів
3. Резервні плани розподілу ресурсів
4. Покращення технічної інфраструктури

 Плани мають бути динамічними, гнучкими і міждисциплінарними.
→ Важливо мати перманентну кризову команду з розподілом

ВИСНОВОК І РЕКОМЕНДАЦІЇ

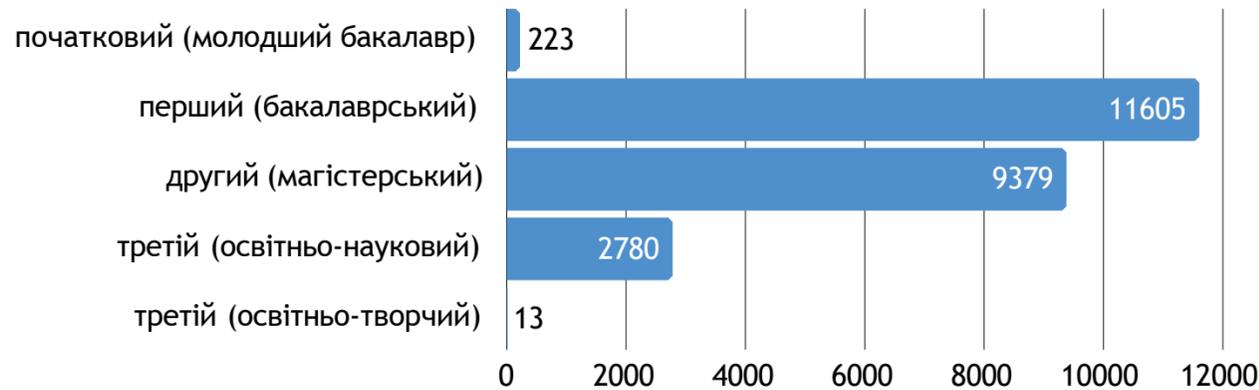
Висновок:

Криза — це виклик і можливість. Якість навчання в умовах надзвичайної ситуації можлива лише за умови **системної підготовки, взаємодії, людяності та гнучкості.**

Рекомендації для закладів вищої освіти:

1. Проведіть регулярний **аудит кризових ризиків.**
2. Створіть або оновіть **кризовий план/стратегію.**
3. Проводьте **навчання персоналу та студентів** для кризових дій.
4. Інвестуйте в **цифрову інфраструктуру та резервні системи.**
5. Забезпечте **психологічну підтримку** для всіх учасників освітнього процесу.
6. Розробіть **прозору систему комунікації** під час кризи.
7. Залучайте **партнерів** (ІТ, місцеві органи, міжнародні донори).
8. Проводьте **післякризовий аналіз** та оновлюйте політики.
9. Використовуйте досвід — **“не марнуйте добру кризу”**.

23 987
освітніх
програм

Розподіл ОП за рівнями вищої освіти

1 074 538
здобувачів
вищої освіти

Розподіл здобувачів за рівнями вищої освіти

93 750 науково-педагогічних, педагогічних або наукових працівників,

які здійснюють викладацьку діяльність у закладах вищої освіти за основним місцем роботи

● доктор наук ● кандидат наук, доктор філософії ● без наукового ступеня

Система вищої освіти в Україні

625 суб'єктів, що реалізують освітні програми у сфері вищої освіти

390 закладів вищої освіти

185 наукових інститутів (установ)

50 закладів фахової передвищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері вищої освіти

*заклади освіти, які за даними ЄДЕБО здійснюють підготовку здобувачів за освітніми програмами початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти, першого (бакалаврського) рівня, другого (магістерського) рівня, третього (освітньо-наукового / освітньо-творчого) рівня вищої освіти, а також за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста

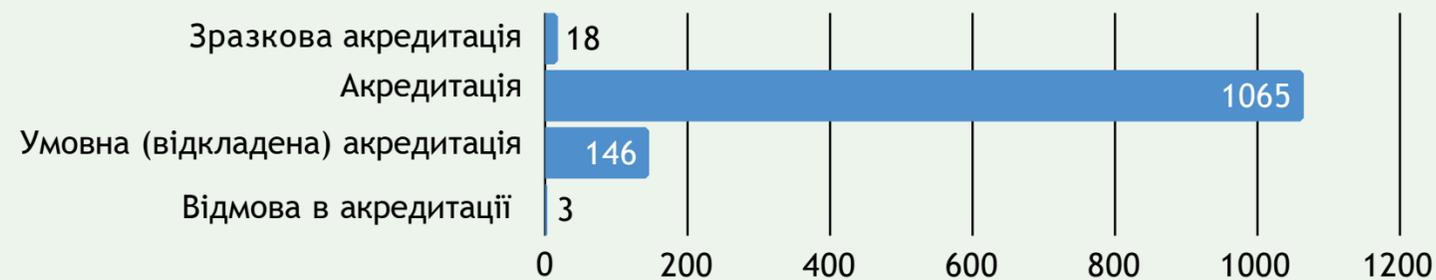
У 2024 році

Національне агентство розглянуло
2 539 акредитаційних справ,

з них **1232** – за повною процедурою:

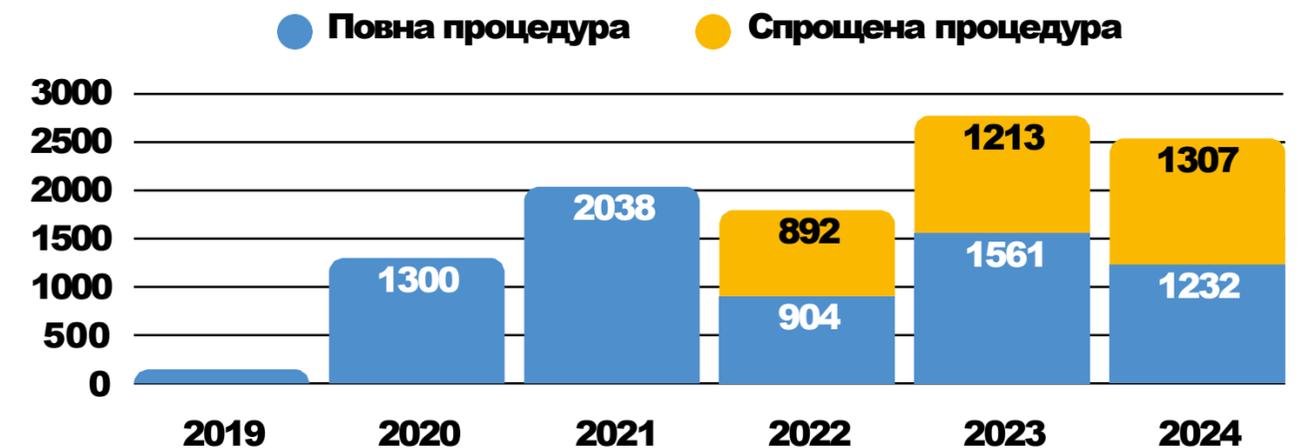

Розподіл рішень:

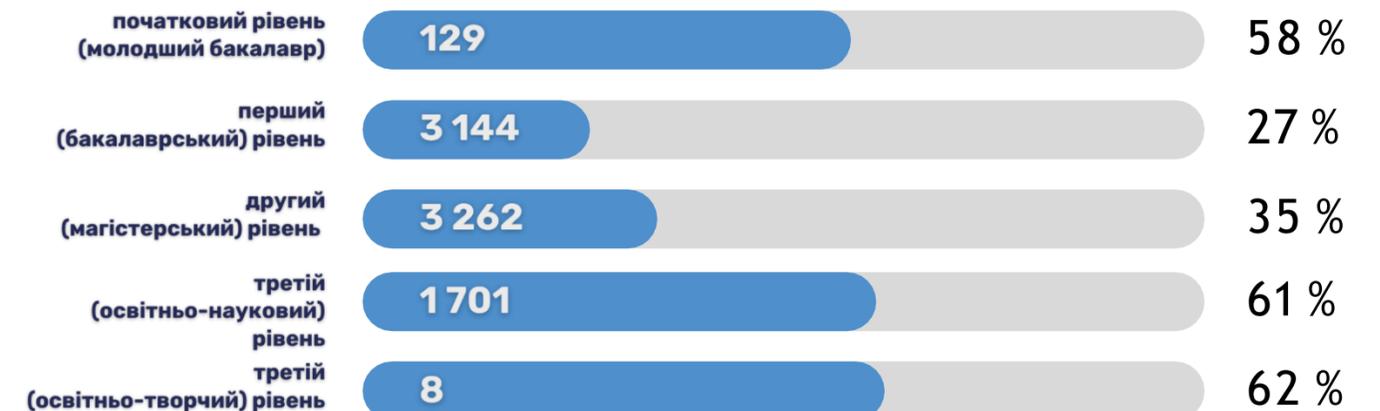

Акредитація освітніх програм

Протягом **2019-2024 рр.** розглянуто
10 592 акредитаційні справи

33,59 % з **23 987** освітніх програм мають
дійсний сертифікат Національного агентства

*станом на 1 січня 2025 р.

Реєстр експертів

*станом на грудень 2024 р.

Відбір та навчання експертів

понад **25 000** слухачів онлайн-курсу
«Експерт з акредитації освітніх програм»

275 тренінгів для кандидатів у експерти

4850	науково-педагогічних працівників	2086	здобувачів вищої освіти
-------------	----------------------------------	-------------	-------------------------

Професійний розвиток експертів та членів ГЕР

100+ тренінгів

2000+ учасників

Залучення студентських організацій

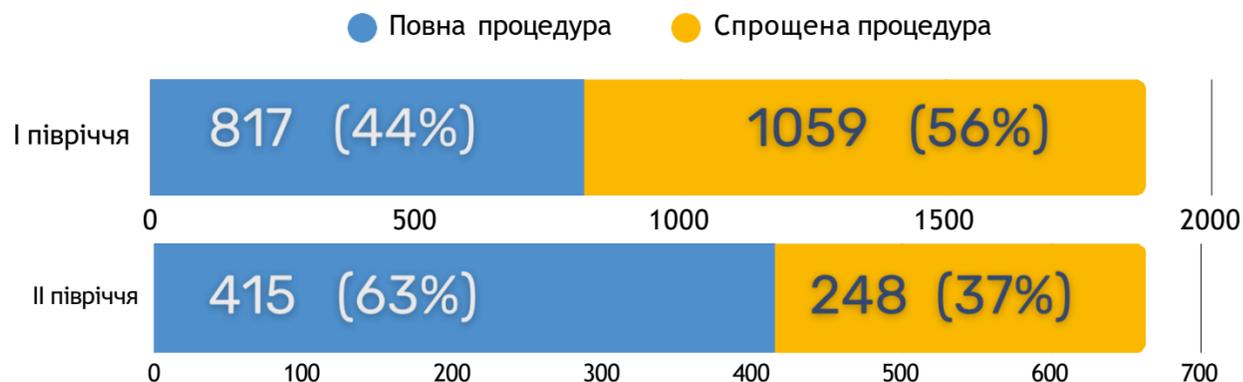
5 тренінгів для студентів у рамках проекту **UAS QA Pool** спільно з Українською асоціацією студентів

1 тренінг спільно з Українською студентською лігою

Розподіл рішень щодо акредитації за результатами акредитаційної експертизи та в порядку, визначеному Постановою КМУ від 16.03.2022 № 295

Співвідношення рішень за повною та спрощеною процедурою за півріччями 2024 р.

Акредитація в умовах воєнного стану

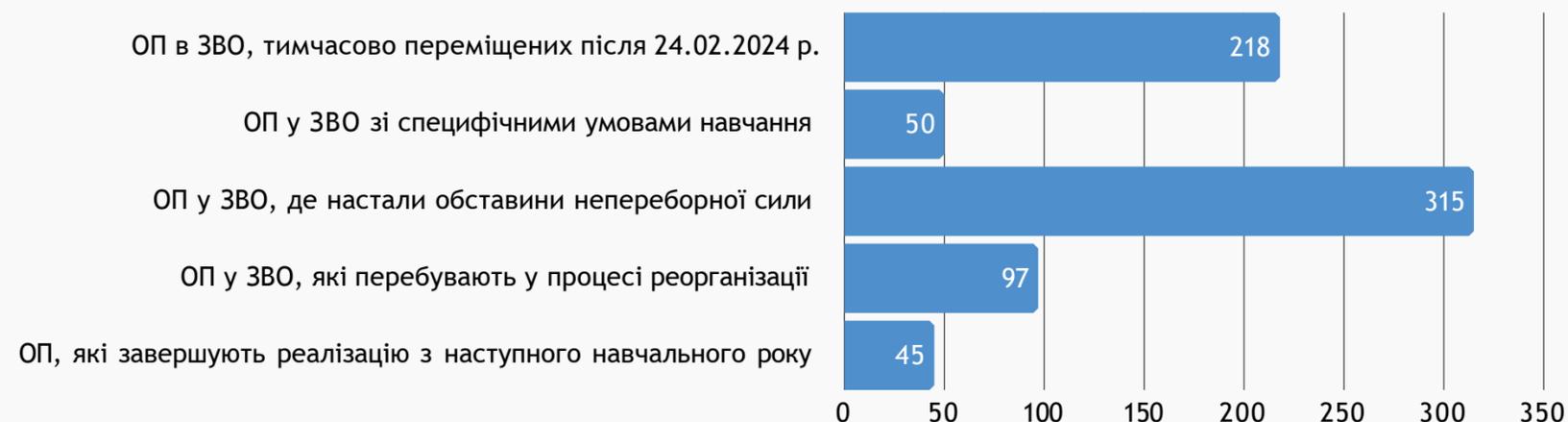
Сталість діяльності Національного агентства:

- збереження стандартів якості акредитації освітніх програм
- гнучкість формату проведення експертного оцінювання
- підтримка ЗВО України в умовах воєнного стану (акредитація за спрощеною процедурою)

23 липня 2024 р. створено **Комісію** з розгляду звернень закладів вищої освіти щодо надання умовної (відкладеної) акредитації відповідно до Постанови КМУ від 16.03.2022 № 295

У II півріччі 2024 р. **248** ОП зі **113** ЗВО надано умовну (відкладену) акредитацію за спрощеною процедурою (всього 131 ЗВО звернувся до Національного агентства)

Підстави для надання умовної акредитації за спрощеною процедурою:

2024	Напрями досліджень	Впровадження
Системне вивчення результатів акредитацій	<ul style="list-style-type: none"> • типові недоліки (порушення) на національному рівні, виявлення тенденцій • динаміка системних проблем 	<ul style="list-style-type: none"> • Семінари, вебінари для ЗВО • Формування рекомендацій • Тренінги для експертів та членів ГЕР
Оцінювання впливу зовнішнього забезпечення якості	<ul style="list-style-type: none"> • моніторинг виконання рекомендацій • оцінка прогресу і розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освіти • виявлення потреб ЗВО у подальшій підтримці та вдосконаленні • опитування учасників акредитації 	<ul style="list-style-type: none"> • Поширення кращих практик (UQAF) • Оновлення методичних та інструктивних матеріалів • Пропозиції змін до законодавства
Тематичні дослідження	<p>Порівняльні дослідження:</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Незалежні установи оцінювання якості вищої освіти” • “Моделі, підходи та механізми впровадження первинної акредитації на інституційному та програмному рівнях у країнах ЄПВО” <p>Аналітична довідка щодо ЄДКІ</p>	<p>Концепція модернізації системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти</p> <p>Рекомендації щодо вдосконалення ЄДКІ</p>
Аналіз статистичних даних ЄДЕБО	<ul style="list-style-type: none"> • розподіл ЗВО за формами власності, категоріями, регіонами; • структура контингенту здобувачів вищої освіти; • склад НПП; • розподіл освітніх програм за рівнями та галузями 	<p>Пропозиції щодо вдосконалення політик у сфері вищої освіти</p>

Системні проблеми ЗВО України

ідентифіковані за результатами акредитації освітніх програм у 2024 р.

Імітація якості замість її реального забезпечення

- Імітація управлінських процесів
Управління якістю - на папері, а не в реальних рішеннях і діях
- Формалізм у самооцінюванні
У фокусі «пройти акредитацію», а не «покращити якість»
- Зворотний зв'язок - формальний
Результати внутрішнього моніторингу якості не стають основою для рішень
- Переважання точкового реагування над системним забезпеченням якості
ЗВО реагують лише на зауваження, а не працюють на випередження або розвиток

Недоліки структури та змісту освітніх програм

- Досягнення заявлених програмних результатів навчання (частково) не забезпечується
- Невідповідність змісту ОП предметній області спеціальності (*зміст практичної підготовки, кваліфікаційні роботи не відповідають спеціальності*)
- Імітація вибору дисциплін
- Відсутність логіки у побудові ОП (*відсутні пререквізити до практики / дисциплін*)

Кадровий дефіцит

- Брак викладачів за спеціальністю
Велика кількість дисциплін різної тематики на одного викладача
Практика залучення викладачів лише на період акредитації
Масове сумісництво
- Наявність недостовірних даних щодо викладачів
Відсутність довіри до внесених ЗВО даних до ЄДЕБО

- Методичні матеріали
- Заходи підтримки для ЗВО (*семінари, регіональні семінари, вебінари, зустрічі*)
- Навчання експертів
- Тематичний аналіз
- Постакредитаційний моніторинг
- Публікації про неприпустимість імітації якості

Роз'яснення щодо застосування
КРИТЕРІВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Удосконалення процедури програмної акредитації

- Оновлено **Положення про акредитацію освітніх програм**
- Впроваджено постакредитаційний моніторинг
- Оновлено форми звітів експертної групи та експертного висновку ГЕР
- Внесено зміни до Тимчасового порядку акредитації в умовах воєнного стану
- Створено **Комісію з розгляду звернень ЗВО щодо умовної акредитації**
- Розпочала роботу **Апеляційна палата**

Стратегія Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до 2026 р. визначає однією зі стратегічних цілей:

удосконалення системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, зокрема створення моделі інституційної акредитації та функціонування незалежних установ з оцінювання якості

Концепція модернізації системи зовнішнього забезпечення якості в Україні

Види зовнішнього забезпечення якості:

- первинна акредитація ЗВО
- акредитація ОП
- освітній аудит/евалюація
- акредитація програм, що забезпечують отримання мікрокваліфікації
- акредитація кластерна/групи ОП, галузева, факультету
- інституційна акредитація

Акредитація незалежних установ оцінювання здійснюється Національним агентством (або іншим уповноваженим органом).

UQAF-2025

Український форум якості освіти
Ukrainian Quality Assurance Forum

17-18 вересня 2025 р.

м. Луцьк